

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Бухгалтерський облік і судово-бухгалтерська експертиза»

на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	
Спеціальність	
Галузь знань	
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Артюх-Пасюта Олена Василівна

к.е.н., доцент

доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

Контактний телефон	+38-099-728-76-30
Електронна адреса	ev10111988@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.buhoblic.puet.edu.ua/forstdd.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 09.00-16.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни є опанування здобувачами вищої освіти теоретико-організаційних основ бухгалтерського обліку і судово-бухгалтерської експертизи, механізму реалізації інструментів судово-бухгалтерської експертизи для розкриття економічних правопорушень
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні заняття, самостійна робота поза розкладом, навчальні дискусії, методи усного контролю і самоконтролю, індивідуальне опитування
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Базові знання	Наявність знань з загальнооекономічних питань
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПР 02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств; ПР 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності; ПР 05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств; ПР 06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та	ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК 08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні; СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці; СК 03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення; СК 04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання; СК 09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.	

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретико-організаційні основи бухгалтерського обліку		
Тема 1. Організація бухгалтерського обліку в Україні, його значення у роботі правоохоронних органів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати тези або статтю на тему «Організація бухгалтерського обліку в Україні, його значення у роботі правоохоронних органів»
Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати тези або статтю на тему «Предмет і метод бухгалтерського обліку»
Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати тези або статтю на тему «Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис»
Тема 4. Балансове узагальнення та звітність підприємств	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота	Підготувати тези або статтю на тему «Балансове узагальнення та звітність підприємств»
Модуль 2. Теоретико-організаційні основи судово-бухгалтерської експертизи		
Тема 5. Суть, функції, предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати тези або статтю на тему «Тенденції розвитку економічної експертизи в сучасній Україні»
Тема 6. Організація судово-бухгалтерської експертизи	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему «Організаційні та правові проблеми судової експертизи»
Тема 7. Призначення та етапи проведення судово-бухгалтерської експертизи	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему «Проблеми призначення та проведення комплексних експертиз»
Тема 8. Висновки та реалізація матеріалів судово-бухгалтерської експертизи	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповідь на тему «Висновок експерта як доказ у суді»
Тема 9. Судово-бухгалтерська експертиза операцій у касі та на рахунках банку	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання 1 та 2 для самостійної роботи
Тема 10. Судово-бухгалтерська експертиза розрахунків з дебіторами і кредиторами	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання 3 та 4 для самостійної роботи
Тема 11. Судово-бухгалтерська експертиза операцій з матеріальними активами	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання 5 та 6 для самостійної роботи
Тема 12. Судово-бухгалтерська експертиза фінансових результатів	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота	Виконати завдання 7 та 8 для самостійної роботи

Інформаційні джерела

Основні

1. Артюх-Пасюта О. В., Кравченко А. П., Товста С. П. Судово-економічна експертиза в Україні: теоретико-методичний аспект. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 8. С. 18-23.
2. Артюх-Пасюта О. Якість фактографічної інформації в процесі проведення судово-економічної експертизи облікового процесу : збірник матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. «Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу» (м. Полтава, 09 грудня 2020 р.). Полтава : ПІЕП, 2021. С. 345-349.
3. Артюх-Пасюта О. В. Збитки як предмет судово-економічної експертизи облікового процесу. The 8th International scientific and practical conference «Fundamental and applied research in the modern world» (March 17-19, 2021) BoScience Publisher, Boston, USA. 2021. P. 262-270.
4. Артюх-Пасюта О., Товста С. Фінансова звітність як об'єкт дослідження для оцінки фінансового стану підприємства при проведенні судово-економічних експертиз. Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин : колективна монографія / наук. ред. Р. Басенко ; Полтав. ін-т екон. і права Університету «Україна». Київ : Університет «Україна», 2022. С. 258-284.
5. Артюх-Пасюта О. В., Любимов М. О., Товста С. П. Методика судово-економічної експертизи достовірності фінансової звітності підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 6. С. 8-13.
6. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Краєвський В. М., Колісник О. П., Гуріна Н. В. та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.
7. Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л. Г., Сидорчук В. М., Пентюк І. К. Судово-бухгалтерська експертиза : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2021. 352 с.
8. Економічна експертиза: теорія, методологія та організація : монографія ; за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Михайла Лучка. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 308 с.
9. Класифікація судових експертиз: монографія / Е. Б. Сімакова-Єфремян, В. Л. Федоренко, Л. В. Свиридова та ін. ; за заг. ред. Е. Б. Сімакової-Єфремян ; Нац. наук. центр "Ін-т суд. експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса". Харків : НЦЦ "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса", 2021. 567 с.
10. Куцик П. О., Воронко П. О. Судова бухгалтерська експертиза : конспект лекцій. Львів : Видавництво ЛТЕУ. 2022. 115 с.
11. Куцик П. О., Воронко Р. М. Судова бухгалтерська експертиза: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2023. 399 с.
12. Лісняк А. Д., Мілька А. І. Еволюція бухгалтерського обліку: від історичних засад до наукових звершень. *Наука і молодь у ХХІ столітті* : збірник матеріалів IX Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 30 листопада 2023 року). Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 580-582.
13. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік : навч. посіб. К. : Видавництво "Алерта", 2022. 224 с.
14. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131>.
15. Педченко Н. С. Сутність та економічний зміст витрат підприємства: сучасний зміст / Н. С. Педченко, Л. В. Тітенко, А. І. Мілька, О. В. Артюх-Пасюта, Ю. А. Тітенко. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2023. № 1 (107). С. 29-36.
16. Плиса В. Й., Плиса З. П. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Львів : Видавництво ННБК «АТБ», 2023. 302 с.
17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
18. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
19. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
20. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік: навчально-методичний посібник. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.
21. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік: практикум : навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського. 2023. 114 с.
22. Тітенко Ю. А., Артюх-Пасюта О. В. Судово-економічна експертиза достовірності фінансової звітності підприємства : тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік «Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у ХХІ столітті» (м. Полтава, 13-14 квітня 2022 р.). Полтава : ПУЕТ, 2022. Ч. 1. С. 129-134.

Додаткові

23. Актуальні питання судово-бухгалтерської експертизи. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znptdau.
24. Використання спеціальних знань для попередження злочинів у сфері економіки. URL: http://www.pravo.vuzlib.org/book_z548_page_17.html.
25. Інструкція про порядок провадження судово-бухгалтерських експертиз в Бюро державної бухгалтерської експертизи. URL: <http://uazakon.com/document/tpart20/isx20977.htm>.
26. Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 30.08.2022).
27. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
28. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#n17>.
29. Призначення експертизи та питання, які ставляться перед експертом. URL: <http://advocatus.blox.ua/2009/02>.

Web-ресурси

1. <http://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. Вернадського.
2. https://minjust.gov.ua/str_ust_inst – Міністерство юстиції України.
3. <https://dndekc.mvs.gov.ua/> – експертна служба МВС України.
4. <http://www.intelect.org.ua/content/koordynaciyna-rada-z-problem-sudovoyi-ekspertyzypryministerstvi-yustyciyi-ukrayiny> – Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності.
5. <https://rase.minjust.gov.ua/> – Реєстр атестованих судових експертів.
6. <https://rmpse.minjust.gov.ua/> – Реєстр методик проведення судових експертиз.
7. www.business.kiev.ua - офіційний сайт Журналу «Бухгалтерський облік і аудит».

Пакет програмних продуктів Microsoft Office

Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік і судово-бухгалтерська експертиза» розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі Головного Центру дистанційного навчання ПУЕТ (<https://el.puet.edu.ua/>).

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу: <http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти:

http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості: <http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в режимі он-лайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час проведення заняття.

Кодекс честі студента: http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність:

http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадкам академічного плагіату:

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти:

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про Правила вирішення конфліктних ситуацій у Полтавському університеті економіки і торгівлі: <http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену:

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції: <http://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу. З метою покращення психологічної підтримки учасників освітнього процесу функціонує:

Положення про студентського омбудсмена: http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro_studentskogo_ombudsmena.pdf

Положення про психологічну службу Полтавського університету економіки і торгівлі: <http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-psyhologichnu-sluzhbu-puet.pdf>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Форма роботи	Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Теоретико-організаційні основи бухгалтерського обліку		
1. Лекційні заняття	Відвідування лекційних занять	2
2. Практичні заняття	Виконання завдань для практичних занять та їх захист	4,5
3. Самостійна робота	Вирішення завдань для самостійної роботи та їх захист	9,6
4. Поточна модульна робота		18
Усього за модулем I		34,1
Модуль 2. Теоретико-організаційні основи судово-бухгалтерської експертизи		
1. Лекційні заняття	Відвідування лекційних занять	8
2. Практичні заняття	Виконання завдань для практичних занять та їх захист	13,5
3. Самостійна робота	Вирішення завдань для самостійної роботи та їх захист	26,4
4. Поточна модульна робота		18
Усього за модулем II		65,9
Разом (ПМК)		100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

